

AS BESTAS (2022) / Rodrigo Sorogoyen

L'Antoine, que era professor, i l'Olga són una parella que s'ha instal·lat en un petit poblet de l'interior de Galícia per viure el tipus de vida que han escollit, que consisteix bàsicament a viure de la terra, no només conreant productes "ecològics", que tenen molt bona acceptació entre la gent, sinó també respectant els cicles de repòs de la terra. Tanmateix, no és simplement la producció ecològica la que els empeny a viure allà, sinó també l'afany de rehabilitar cases del poble que han estat abandonades per la gent que ha cercat nous mitjans de vida.

Aquest model xoca frontalment amb el tipus de vida dels dos germans Alta, que són uns petits ramaders i viuen amb la seva mare. Amb la venda dels terrenys del poble a una empresa eòlica esperaven sortir de la seva situació miserable i així poder tenir un futur millor. Però la venda dels terrenys estava subjecte a la signatura de tots els veïns, cosa a la qual l'Antoine i l'Olga s'hi van negar, perquè per a ells dos aquell poble era la seva "vida", de la mateixa manera que la venda dels terrenys era la "vida" per als dos germans. Heus aquí l'origen de la tragèdia. A partir d'aquí l'Antoine pateix un assetjament i una persecució psicològica per part dels dos germans: burles a la taberna del poble i a la carretera quan té avariats el cotxe, insults i fins i tot escopinades quan el més gran dels dos germans descobreix que ell filma les agressions. La situació arriba al seu punt límit quan els dos germans enverinen el pou d'on la parella francesa rega el seu hort, i es fa malbé tota la producció de tomates.

No tots els habitants del poble pensen com els dos germans. N'hi ha que accepten viure d'aquesta manera i estan satisfets perquè no tenen altres ambicions, com un pastor que té una conversa amb l'Antoine enmig de la muntanya i que també és un dels qui tampoc hi vol signar. Però quan aquest mor sense fills, el seu nebot, que és un bon exemple dels qui han abandonat el poble per manca de futur i que regenta una tintoreria a la ciutat, fa una visita a l'Antoine per dir-li que ell també signarà i així convèncer-lo a ell perquè signi. Però no està clar si actua per iniciativa pròpia o és enviat pels dos germans. Després d'aquesta entrevista, l'Antoine es reuneix amb els dos germans per parlar de l'assumpte, però el diàleg es fa impossible perquè les posicions són irreconciliables. Podríem dir que és un diàleg asimètric. L'Antoine és una persona cultivada, amb conviccions, i que sap veure les coses més enllà de la seva immediatesa. Els dos germans només

tenen l'horitzó del petit poble i únicament veuen el profit immediat. Les raons que barroerament dona el germà gran -el petit fa el que li diu el gran- són dues: la primera, que ells han viscut tota la vida allà i el matrimoni francès fa molt poc que hi viu; i la segona, que, amb la negativa de la parella francesa a vendre els terrenys, a ell i al seu germà se'ls estronca la vida per sempre. Antoine li replica amb to violent -de fet l'escena té lloc després de l'enverinament dels tomats- que no se n'adona que el preu que els pagarà l'eòlica serà molt per sota del valor dels terrenys i que amb aquells diners potser no en tindran prou per marxar a la ciutat i comprar-se un taxi. El motiu central de la discussió, tanmateix, no són els diners sinó les dues maneres de viure que encarnen els protagonistes: una vida rural i sostenible i una vida urbana idealitzada que treu de la misèria.

La filla de la parella francesa no viu amb ells, encara que mantenen una relació fluïda. El problema sorgeix quan l'Antoine és assassinat. La seva filla va a visitar la seva mare amb la intenció d'emportar-se-la a viure amb ella perquè considera que la vida de la seva mare corre perill. Aquí és on es confronten durament les visions de la mare i de la filla, dues visions antagòniques de l'educació i de la vida que representen dues generacions diferents, que es reconeixen fàcilment. El fons, però, no és altre que l'amor i el respecte entre les persones: l'Olga estimava el seu marit i respecta la seva filla, encara que no estigui d'acord amb moltes de les coses que ella fa. La filla, que es vol emportar la mare perquè diu que l'estima, no li respecta la seva decisió de quedar-se a viure al poble. Finalment la convicció de la mare s'imposarà enfront dels arguments de la seva filla. Qui estima no imposa, sinó que respecta malgrat no entendre.

El paper de la Guàrdia Civil, tot i que és més secundari, no deixa de ser rellevant. Podríem dir que la Guàrdia Civil segueix els "protocols". Tot i que saben perfectament com van les coses, segueixen els passos que tenen establerts. La filla de l'Antoine i l'Olga els retreu que són còmplices del crim del seu pare per no haver actuat. La seva mare, tot i conèixer les filmacions que l'Antoine havia fet, reconeix que no són cap prova acusatòria. La pregunta és sempre la mateixa: ha de fer la policia tasques preventives? La resposta és difícil, perquè la prevenció pot tenir derives molt inquietants, com s'ha vist en el règims totalitaris i es veu també en règims no tant totalitaris. La pregunta queda plantejada.

La pel·lícula comença amb unes imatges de dues persones que intenten agafar un cavall pel coll per tallar-li la clina, un costum dels pobles de Galícia. Aquesta imatge anuncia la de l'assassinat de l'Antoine pels dos germans, que apareixerà més tard. També a l'inici hi ha una menció de la guillotina a França i del garrot a Espanya com a exemples de mort violenta, com si es tractés d'una cosa abstracte, quan en realitat és ben real. Al llarg de tota la pel·lícula, que és extraordinària i que està basada en un fet real, es manté una tensió perceptible, focalitzada per tres o quatre punts de confrontació. La contraposició vida rural versus vida urbana, que encarnen l'Antoine i l'Olga i els dos germans, que és a la vegada una contraposició d'amplitud d'horitzons versus simplisme, així com una contraposició d'aborígens versus forasters. La contraposició de visions generacionals diferents i de concepcions de l'amor diverses, entre l'Olga i la seva filla. Finalment la qüestió de la prevenció policial entre l'Olga i la seva filla i la Guàrdia Civil. No tota la gent del poble estan contraposats amb l'Antoine i l'Olga, sinó que també tenen amics amb qui comparteixen els seus punts de vista. Al final, un cop trobat el cos de l'Antoine i resolt el cas, els dos germans aniran a la presó. l'Olga oferirà a la seva mare, que també es quedarà sola com ella, acollida i entesa. La tragèdia no és negada, però no es perpetua. És un missatge d'esperança.

JOSEP HEREU